

BỘ CÔNG THƯƠNG
VỤ THỊ TRƯỜNG TRONG NƯỚC

Hà Nội, ngày 30 tháng 11 năm 2021

THAM LUẬN
RÀ SOÁT BẤT CẬP, ĐỊNH HƯỚNG SỬA ĐỔI
MỘT SỐ QUY ĐỊNH PHÁP LÝ VỀ KINH DOANH KHÍ

I. Đánh giá một số quy định về kinh doanh khí

Hoạt động kinh doanh khí hiện nay được điều chỉnh theo các quy định tại Nghị định số 87/2018/NĐ-CP ngày 15/6/2018 của Chính phủ về kinh doanh khí và các văn bản quy phạm pháp luật khác có liên quan. Trong quá trình xây dựng và triển khai, Nghị định số 87/2018/NĐ-CP đặt ra và đạt được một số mục tiêu sau:

Thứ nhất, bảo đảm quyền bình đẳng cho tất cả các doanh nghiệp, không phân biệt loại hình, thành phần kinh tế trong cơ hội tiếp cận các nguồn lực. Các quy định đưa ra hướng tới mục tiêu xây dựng thị trường kinh doanh khí cạnh tranh bình đẳng, các thành phần và loại hình kinh tế dễ dàng ra nhập thị trường ở tất cả các khâu trong chuỗi kinh doanh khí.

Thứ hai, gỡ bỏ những điều kiện kinh doanh không còn phù hợp, đưa ra các điều kiện kinh doanh rõ ràng, minh bạch, dễ thực hiện; đơn giản hóa, hợp lý hóa các điều kiện kinh doanh để bảo đảm hiệu lực, hiệu quả trong quản lý nhà nước; đã cắt giảm nhiều điều kiện kinh doanh, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa dễ dàng tiếp cận thị trường.

Thứ ba, sửa đổi, bổ sung các nội dung còn bất cập, tạo lập hành lang pháp lý cho các hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực khí được tiến hành một cách minh bạch, trên cơ sở tạo môi trường kinh doanh cạnh tranh lành mạnh, bảo đảm hài hòa lợi ích giữa các bên tham gia và đảm bảo an toàn trong hoạt động kinh doanh khí.

Thứ tư, tạo một hệ thống văn bản pháp lý trong lĩnh vực kinh doanh khí tương đối đầy đủ, giúp cơ quan quản lý nhà nước từ trung ương, địa phương và các doanh nghiệp kinh doanh khí có cơ sở triển khai, áp dụng, từng bước đưa thị trường kinh doanh khí vào nề nếp, bảo đảm an toàn cho người tiêu dùng và xã hội; hình thành và phát triển thị trường khí theo hướng bền vững, lành mạnh; đơn giản hóa thủ tục hành chính, loại bỏ một số loại giấy chứng nhận đủ điều kiện và kéo dài thời gian có hiệu lực của Giấy chứng nhận có điều kiện, giảm thời gian cấp Giấy chứng nhận đủ điều kiện.

Thời gian vừa qua, Bộ Công Thương đã chủ trì hoặc tham gia phối hợp với các đơn vị liên quan tổ chức các Hội nghị, Diễn đàn về thị trường kinh doanh khí để lắng nghe các ý kiến đóng góp từ cộng đồng doanh nghiệp kinh doanh khí

về những bất cập cần sớm xem xét, đánh giá tổng thể và sửa đổi đối với các quy định về kinh doanh khí, cụ thể:

- Tồn tại một số loại hình thương nhân kinh doanh LPG đang hoạt động nhưng chưa được điều chỉnh; một số quy định chưa thống nhất và rõ ràng về quyền và nghĩa vụ của các loại hình thương nhân như: thương nhân xuất khẩu, nhập khẩu khí; thương nhân sản xuất, chế biến khí và thương nhân kinh doanh mua bán khí.

- Về quy định đối với hệ thống phân phối: chưa quy định đầy đủ, rõ ràng và cụ thể về các loại hình kinh doanh khí thuộc hệ thống phân phối, gây hiểu nhầm và lúng túng cho các cơ quan quản lý và doanh nghiệp trong quá trình áp dụng (quyền và nghĩa vụ của các thành viên trong hệ thống phân phối; tuân thủ chế độ báo cáo hệ thống phân phối, giá bán lẻ).

- Tình trạng một số doanh nghiệp kinh doanh LPG chiếm dụng trái phép chai LPG của các doanh nghiệp có uy tín, trong đó có nhiều chai LPG bị chiếm dụng, cắt tay xước, mài vỏ, không được kiểm định và đưa ra lưu thông trên thị trường có chiều hướng phức tạp và tinh vi hơn, tiềm ẩn nguy cơ gây mất an toàn, rò rỉ gas, cháy nổ, đe dọa trực tiếp tới tài sản, tính mạng người sử dụng.

- Chưa có quy định cụ thể để các doanh nghiệp kinh doanh LPG chai, trạm chiết nạp LPG vào chai trong việc trao đổi, hoàn trả chai LPG hoặc hợp đồng thỏa thuận trao đổi chai LPG không được thực hiện nghiêm túc dẫn đến tình trạng chiếm dụng chai LPG, khó kiểm soát hoạt động kinh doanh.

- Quy định về thuê chai LPG, nhãn hiệu hàng hóa chai LPG đã và đang gây cản trở cho các cơ quan quản lý nhà nước trong công tác phòng, chống các hành vi gian lận thương mại, chiếm dụng chai LPG, chiết nạp lậu LPG chai,... gây mất an toàn cho người tiêu dùng và tạo sự bất ổn trên thị trường khí.

- Khó khăn trong việc tuân thủ quy định về lập sổ theo dõi chai LPG: việc quy định về lập sổ theo dõi chai LPG nhằm ngăn chặn tình trạng chiếm dụng chai LPG trên thị trường. Tuy nhiên, việc triển khai còn gây khó khăn trong doanh nghiệp do công tác tuyên truyền, thiếu lộ trình áp dụng hợp lý, chưa có quy định ràng buộc các tổ chức, cá nhân có liên quan thực hiện,... Do vậy, hầu hết các doanh nghiệp thuộc đối tượng điều chỉnh đã không tuân thủ hoặc tuân thủ theo hình thức đối phó.

- Thiếu quy định về quản lý đối với trạm cấp khí; quy định về trạm nén CNG chưa gắn với bản chất thực tiễn hoạt động cung cấp CNG trên thị trường.

- Việc triển khai công tác kê khai giá, kiểm soát giá không được thực hiện nghiêm túc và khó kiểm tra, quản lý do quy định không đầy đủ và rõ về hệ thống phân phối kinh doanh khí.

- Tình trạng các tổ chức, cá nhân kinh doanh LPG cạnh tranh không lành mạnh bằng cách chiếm giữ, trao đổi, mua bán các loại chai LPG không thuộc quyền sở hữu gây mất ổn định thị trường, ảnh hưởng đến quyền lợi người tiêu dùng và các tổ chức, cá nhân kinh doanh chân chính.

II. Mục tiêu, quan điểm và định hướng điều chỉnh quy định về kinh doanh khí

Mục tiêu quy định về kinh doanh khí hướng tới:

- Hoàn thiện hệ thống pháp luật về kinh doanh khí theo hướng tạo điều kiện thuận lợi cho các thành phần kinh tế tham gia thị trường, thu hút các nguồn vốn, ứng dụng khoa học công nghệ, đặc biệt là công nghệ số vào hoạt động kinh doanh khí.

- Thiết lập thị trường khí cạnh tranh, minh bạch, hiệu quả, phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Tạo lập hệ thống phân phối khí gắn kết, hiệu quả, đảm bảo an ninh năng lượng quốc gia trước những biến động thị trường của các mặt hàng năng lượng quốc tế và tình hình bất ổn chính trị trên thế giới, đảm bảo phát triển bền vững thị trường khí tại Việt Nam trong thời gian tới...

- Đáp ứng được yêu cầu về hiệu quả, hiệu lực quản lý nhà nước; ngăn chặn, phòng chống những hành vi tiêu cực, gian lận cạnh tranh không lành mạnh trong kinh doanh khí, đặc biệt là trong hoạt động kinh doanh LPG chai.

Quan điểm chủ đạo khi tiến hành thiết lập quy định về kinh doanh khí

- Xây dựng và hoàn thiện thể chế kinh tế, tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp phát triển; bảo đảm quyền bình đẳng cho tất cả các loại hình tổ chức kinh tế, không phân biệt loại hình, thành phần kinh tế trong cơ hội tiếp cận các nguồn lực như: vốn, tài nguyên, đất đai... và đầu tư kinh doanh.

- Hợp lý hóa các điều kiện kinh doanh để bảo đảm hiệu lực, hiệu quả trong quản lý nhà nước; bãi bỏ những điều kiện kinh doanh không còn phù hợp, không ban hành bất cứ điều kiện kinh doanh mới nào trái quy định pháp luật, không đúng thẩm quyền.

- Các quy định đưa ra phải đảm bảo yêu cầu rõ ràng, minh bạch, dễ thực hiện và có lộ trình tuân thủ phù hợp.

Định hướng chính sách cụ thể

Thứ nhất: Xây dựng đồng bộ các loại hình thương nhân kinh doanh khí.

Rà soát, bổ sung, điều chỉnh một số loại hình thương nhân có hoạt động kinh doanh khí trên thị trường, đảm bảo gắn với từng khâu trong chuỗi kinh doanh khí từ sản xuất, nhập khẩu đến tay người tiêu dùng.

Giải pháp thực hiện:

(1) Rà soát, bổ sung quy định đối với loại hình thương nhân kinh doanh LPG chai là tổng đại lý/đại lý kinh doanh LPG chai bao gồm quy định về điều kiện, quyền và nghĩa vụ.

(2) Rà soát các quy định về điều kiện, quyền và nghĩa vụ đối với một số loại hình thương nhân kinh doanh LNG/CNG phù hợp với thực tế hoạt động sản xuất, kinh doanh LNG/CNG. Rà soát quy định về điều kiện kinh doanh khí đưa ra đáp ứng yêu cầu khuyến khích các thành phần, loại hình kinh tế tham gia đầu tư, kinh doanh khí, bám sát bản chất hoạt động kinh doanh khí theo chuỗi, bảo đảm an toàn kỹ thuật và phòng cháy chữa cháy.

Thứ hai: Quy định về quyền và nghĩa vụ của các loại hình thương nhân kinh doanh khí

Quy định quyền và nghĩa vụ của các thương nhân kinh doanh khí phải đáp ứng yêu cầu: rõ ràng, khả thi, dễ thực hiện và phù hợp với nguồn lực của thương nhân kinh doanh khí. Đồng thời, đảm bảo yêu cầu quản lý nhà nước trong hoạt động kinh doanh khí.

Giải pháp thực hiện:

(1) Rà soát, chỉnh sửa và bổ sung các quy định về quyền và nghĩa vụ của các thương nhân kinh doanh khí.

(2) Quy định rõ trách nhiệm của thương nhân nhằm đảm bảo mục tiêu cạnh tranh lành mạnh, ổn định và phát triển bền vững.

Thứ ba: Quy định về hoạt động kinh doanh LPG chai và chai LPG.

Tăng cường quản lý, kiểm soát các hoạt động kinh doanh và cung cấp dịch vụ kinh doanh LPG chai và chai LPG nhằm hạn chế tình trạng chiếm dụng chai LPG, chiết nạp LPG lậu, cung cấp LPG chai giả.

Giải pháp thực hiện:

(1) Bổ sung một Chương về kinh doanh LPG chai và chai LPG, trong đó quy định rõ đối tượng, quyền và nghĩa vụ của các chủ thể tham gia kinh doanh và cung cấp dịch vụ kinh doanh chai LPG và LPG chai.

(2) Điều chỉnh quy định yêu cầu lập sổ theo dõi chai LPG theo hướng tạo điều kiện thuận lợi cho thương nhân kinh doanh LPG chai để tuân thủ, hiệu quả và khả thi.

(3) Bổ sung các quy định nhằm làm rõ quyền và nghĩa vụ của các tổ chức, cá nhân liên quan đến hoạt động sản xuất, kiểm định, trao đổi chai LPG trên thị trường hiện nay.

(4) Bổ sung quy định đối với hoạt động kinh doanh LPG chai mini.